

НАШАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ»

дзі са строю яшчэ да пачатку эксплуатацыі. Мы гэта бачым унутры Беларусі», — сказаў ён.

Таксама кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што апошнім часам намецілася адмоўная тэндэнцыя па якасці меліярацыйнай тэхнікі. З набытых у 2022 годзе за кошт бюджэтных сродкаў 47 аднакаўшовых экскаватараў вытворчасці ААТ «Амкадор-КЭЗ» 43 (а гэта 91 працэнт) падлягалі рамонтнаму працягу першых шасці месяцаў эксплуатацыі. «Як вынік, гэтым пачынаюць карыстацца дылеры нашых канкурэнтаў, патэнцыйныя пакупнікі беларускай прадукцыі ідуць да канкурэнтаў. Такое проста недапушчальна», — заўважыў Прэзідэнт. Меліярацыйнымі арганізацыямі ў 2023 годзе закуплена 166 адзінак імпартнай тэхнікі агульным коштам 55 мільёнаў рублёў, у тым ліку 47 аднакаўшовых экскаватараў вытворчасці КНР на суму 18 мільёнаў рублёў. Недахопы выяўлены і ў арганізацыі сэрвіснага абслугоўвання. З-за адсутнасці неабходнай колькасці запасных агрэгатаў і вузлоў, па якіх меліся адмовы, парушаліся тэрміны ўхілення непаладак. Даванне сельгасарганізацыям тэхнікі з падменнага фонду на перыяд рамонтных работ не кампенсуе ў поўнай меры негатыўных наступстваў яе працяглага простаю.

«Працягваюць фіксавацца надзвычайныя здарэнні з эксплуатавальнай у Расіі беларускай тэхнікі, якія потым асвятляюцца СМІ і выклікаюць грамадскі рэзананс», — заўважыў беларускі лідар.

«У Год якасці (ды і заўсёды) прадукцыя, якая вырабляецца, павінна быць на самым высокім узроўні. І ніяк інакш. Гэта не капрыз, а суровая жыццёвая неабходнасць. Пытанне будучыні краіны і народа. Наша прадукцыя павінна быць якаснай па ўсіх характарыстыках і параметрах», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Ён заўважыў, што сёння вельмі складана канкуруваць па кошце з кітайскімі вытворцамі. «Хоць трэба, нікуды не дзенемся. Значыць, трэба браць выключнай якасцю прадукцыі і забеспячэннем неабходнага для спажывацтва сэрвісу. Мы павінны выйсці прыкладна на японскі ўзровень якасці. Задача — замацавацца і павялічыць долю рынку. А калі будзем бяздумна гнацца за мінімальнымі коштам, страцім не толькі якасць канчатковай прадукцыі, але і вытворчасці ўласнай кампанентнай базы», — сказаў беларускі лідар.

Шостае. Кадры

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што сёння ўсё важна: інвестыцыі, тэхналогіі, дысцыпліна, якасць прадукцыі. «Але важней за ўсё — кадры, кадры і яшчэ раз кадры. Яны вырашаюць усе гэтыя праблемы. Высакакласны спецыяліст вырашыць любую праблему, недавучка загібуць справу. Аднак мы сёння вымушаны казаць не аб якасці падрыхтоўкі кадраў, а аб іх павальным дэфіцыце. Асабліва рабочых», — адзначыў ён. На сёння ў цэлым па краіне з 27,8 тысячы вакансій у апрацоўчай прамысловасці 85 працэнтаў (23,5 тысячы) прыпадае на рабочыя спецыяльнасці. Найбольш запатрабаваныя слесары, вадзіцелі, станочнікі, зваршчыкі. У ААТ «МАЗ» недакамплект работнікаў складае 13 працэнтаў. У ААТ «Мінскі матарны завод» назіраецца цяжка рабочых спецыяльнасцяў: слесараў, токараў, мантажнікаў, электрамонтёраў, шліфоўшчыкаў і фрэзероўшчыкаў.

«Пры гэтым амаль упеўнены, што адміністрацыйна-кіраўнічы персанал у вас адкрыта раздуты. Напрыклад, на МТЗ толькі маркетынгавая служба амаль 100 чалавек. А паўгадавы запас на складах дзевяць няма куды, — заўважыў Прэзідэнт. — Узнікае пытанне: як павысіць матэрыяльную зацікаўленасць рабочых на прадпрыемствах? І як іх кіраўніцтва мае намер вырашаць гэту праблему? Бракуе рабочых? Можа быць, ураду прыйшоў час падумаць аб прыцягненні пенсіянераў? Сярод іх ёсць шмат актыўных людзей, якія жадаюць працаваць. Няхай не рванём на 30 тысяч чалавек, але мы знойдзем некалькі тысяч патрыятычна настроеных людзей, якіх можам паклікаць на вытворчасць, і яны з задавальненнем прыйдуць і будуць працаваць, карысць прыносіць. Трэба вырашыць, як іх зацікавіць матэрыяльна. Гэта вашыя рэзервы».

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што за гэтыя гады шмат сказана аб замацаванні на месцах маладых спецыялістаў. «Пэраламалі мы негатыўную тэндэнцыю на гэтым фронце? Падобна, не. Больш за тое, эксперты папярэджваюць, што растуць рызыкі страты кампетэнцый у галіне канструявання і распрацоўкі новых відаў прадукцыі. Чаму? Бо на большасці прадпрыемстваў у аддзелах канструктараў і распрацовак мала маладых спецыялістаў», — сказаў ён. Па словах кіраўніка дзяржавы, гэта ўжо пытанне не толькі да Мінпрама, але і да Міндукацыі. «Мала змяніць падыход да падрыхтоўкі кваліфікаваных спецыялістаў рабочых і тэхнічных прафесій. Мы павінны па досведзе савецкага мінулага істотна падняць прэстыж інжынерных прафесій, павысіць статус тых людзей, чыміі рукамі і інтэлектам ствараюцца рэальныя матэрыяльныя каштоўнасці. Інакш усе нашыя планы застануцца пустымі паперкамі. Неабходна на справе ўмацаваць сувязь усіх узроўняў адукацыі — ад школы, ВНУ да прадпрыемства. Трэба працаваць па адзінай логіцы на агульны вынік. Крытэрыем эфектыўнасці навучальных устаноў павінна быць тое, наколькі запатрабаваныя выпускнікі, як растуць заработныя платы маладых спецыялістаў», — падсумаваў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што абазначаныя праблемы — гэта класічныя праблемы. Па ўсіх гэтых і іншых пытаннях трэба прыняць неабходныя рашэнні і, безумоўна, іх выканаць.

«Яшчэ раз хачу паўтарыць. Час сур'ёзны, патрабуе вельмі жорсткай дысцыпліны і самых актыўных дзеянняў ад кожнага», — сказаў ён і папрасіў прысутных дакладваць па сутнасці, з канкрэтнымі высновамі і прапановамі.

Неабходна развіваць галіновую навуку

Старшыня Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Уладзімір ГУСАКОЎ выказаў навуковы пункт гледжання на прамысловыя пытанні, назваўшы ключавыя праблемы. Ледзь не самая галоўная з іх — мадэрнізацыя вытворчасці. Па словах кіраўніка НАН, сёння патрабуецца скразны падыход да мадэрнізацыі, складання доўгатэрміновых планаў мадэрнізацыі, у тым ліку навукова-тэхнічны аўдыт. Адсюль вынікае і другая праблема — выкарыстанне лічбавых тэхналогій сучаснымі сістэмамі кіравання. Па словах Уладзіміра Гусакова, базавы

навуковы патэнцыял ёсць, але патрэбны кадры.

Кіраўнік НАН закронуў тэму мадэрнізацыі выпуску кампанентаў машынабудавання і крытычнага імарту. На яго думку, гэтая мадэрнізацыя стрымліваецца недастатковай станочнай базай, асабліва з лічбавым кіраваннем. Рашэнне гэтай праблемы — набыццё сучаснай станочнай базы з кіруючай электронікай і рабатызацыяй тэхналагічных ліній, а таксама ў імпартазамышчэнні рэжучай прылады, у тым ліку цвёрдасплаўнай.

Уладзімір Гусакоў асобна вылучыў пытанне другаснага выкарыстання каштоўных адходаў вытворчасці як складальніка эфектыўнага выкарыстання рэсурсаў. «Такія тэхналогіі сёння ў паскораным рэжыме адпрацоўваюцца ў НАН», — заўважыў ён.

Для таго каб усе пералічаныя мерапрыемствы давалі свой плён, па словах Уладзіміра Гусакова, неабходна пераходзіць не толькі на спецыяльныя тэхналагічныя рэжымы, а на тэхналагічныя стандарты, якія робяць тэхналагічныя працэсы строга рэгламентаванымі.

Айчынная тэхніка часам добрая, часам — не вельмі

Ад эфектыўнай працы прамысловасці напрамую залежыць і харчовая бяспека краіны. Міністр сельскай гаспадаркі і харчавання **Сяргей БАРТАШ** выказаў свае ацэнкі якасці сельскагаспадарчай тэхнікі. Ён падзяліў яе на тры групы. Першая — тэхніка з высокімі паказчыкамі надзейнасці, якая адпавядае сучасным патрабаванням. Напрыклад, збожжаўборачныя камбайны Гомсельмаш, трактары з магутнасцю рухавіка да 150 конскіх сіл Мінскага трактарнага завода, зернесушыльныя комплексы Амкадор і іх глебаапрацоўчая тэхніка. Другая катэгорыя — тэхніка, якая патрабуе нязначнай дапрацоўкі ў частцы надзейнасці. Галоўным чынам гэта электраабсталюванне і гідраўліка. Трэцяя група — тэхніка, якая патрабуе прыняцця кардынальных мер па павышэнні яе надзейнасці і ўдасканалення. У асноўным гэта тэхніка Бабруйскаграмаш, тэхніка для ўнясення мінеральных угнаенняў.

Тэму сельскагаспадарчай тэхнікі ў сваім дакладзе працягнуў і старшыня Мінскага аблвыканкама **Аляксандр ТУРЧЫН**. Ключавой адзінкай у сельскагаспадарчай тэхніцы ён назваў энерганасычаны трактар, які заняты ў вытворчасці цэлы год. Прастой такой адзінкі тэхнікі ў перыяд правядзення масавых палявых работ — асенне-вяснёвая сяўба, нарыхтоўка кармоў — з'яўляецца крытычным для сельскагаспадарчага прадпрыемства. І, на жаль, энерганасычаны трактары часта ламаюцца. Асноўнымі прычынамі паломкі тэхнікі з'яўляюцца выхад са строю гідраўлічнай сістэмы (19 працэнтаў выпадкаў) і няспраўнасць электраабсталювання (17 працэнтаў).

У сваю чаргу, кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на адносіны да тэхнікі і яе абслугоўванне, што напрамую звязана з працоўнай дысцыплінай. Складаныя, дарагія машыны, па яго словах, трэба аддаваць у гаспадаркі, дзе будуць забяспечаны адпаведныя ўмовы захоўвання, планавага рамонтнага абслугоўвання і эксплуатацыі. «Калі гэтага няма, будуць адмовы і будзе дрэнна працаваць. Абы-каму гэту тэхніку не аддасі», — папярэдзіў Аляксандр Лукашэнка.

Акцэнт будзе зроблены на высокатэхналагічны напрамак

Міністр прамысловасці **Аляксандр РАГОЖНІК** адзначыў, што разам з усімі негатыўнымі тэндэнцыямі за тры гады перавышаны арыенцыры праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на пяцігодку. «Па выніках гэтых трох гадоў рост прамысловай вытворчасці склаўся на ўзроўні 140 працэнтаў пры арыенцыры 124,6, па экспарце — 168 працэнтаў пры арыенцыры 136,3», — адзначыў міністр.

«Экспарт — гэта тое, што вы на склады загналі і там валяецца? Ці гэта грошы вярнуліся вам?» — спытаў Прэзідэнт. Міністр запэўніў, што працэнт астаткаў пастаянна падае. Ёсць праблемы па халадзільніках і маразільніках, і трактарах. «Дык навошта вы адвезлі трактары за мяжу, калі яны Турчыну трэба, а вы іх адвезлі і там паставілі?» — спытаў Прэзідэнт.

Міністр прамысловасці раскажаў, што ў мінулым годзе была прынята асабліва праграма для беларускіх прадпрыемстваў. Пры ўмове аплаты 20 працэнтаў ад кошту трактара дадзена растэрміноўка да двух гадоў на ўвесь мадэльны рад. І кожная вобласць па гэтай праграме набывала тэхніку. Аднак гэтая праграма распаўсюджваецца не на ўсе мадэлі трактароў.

«Бягучае развіццё прамысловасці рэалізуецца праз інвестыцыйную і інавацыйную дзейнасць, павышэнне якасці прадукцыі, павышэнне яе канкурэнтаздольнасці. Акцэнт будзе зроблены на высокатэхналагічны напрамак: мікраэлектроніка, прыборабудаванне, вытворчасць аўтамабільнай сельскагаспадарчай, будаўнічай тэхнікі, легкавых аўтамабіляў і камплектавальных да іх, электратранспарт», — адзначыў Аляксандр Рагожнік. Паводле яго слоў, у планах на 2025—2030 гады распрацоўкі больш як дзвюх тысяч новых мадэляў і мадыфікацый. Міністр прамысловасці таксама адзначыў, што выконваючы даручэнні Прэзідэнта, зроблены акцэнт на рэалізацыю праектаў у малых гарадах.

Задача нумар адзін — фарсіраванае індустрыяльнае развіццё

Прэм'ер-міністр **Раман ГАЛОЎЧАНКА** акцэнтаваў увагу на тым, што трэба мяняць структуру ўзаемадзеяння навукі і прамысловасці. «У нас ёсць галіновыя інстытуты. Ёсць навукова-практычныя цэнтры. Чаму яны працуюць у адрыве ад вытворчасці? У савецкі час была галіновыя навука, якая на працоўвала новыя тэхналагічныя рашэнні і перадавала на вытворчасці, якая іх увасабляла. Давайце хоць бы ў парадку эксперымента шэраг інстытутаў аддадзім тым, хто рэальна павінен карыстацца плёнам іх працы», — прапанаваў ён. Як прыклад — Аб'яднаны інстытут машынабудавання Нацыянальнай акадэміі навук. Яго супрацоўнікі жадаюць стварыць электрычны спарткар. Але прэм'ер-міністр выказаў сумненне, што такая прадукцыя будзе запатрабавана. «Няхай гэта будзе дызайн-бюро, якое будзе працаваць на інтарэсы Міністэрства прамысловасці і выконваць тыя задачы, якія патрэбны айчынай прамысловасці», — сказаў кіраўнік урада.

Задачай нумар адзін для прамысловасці на канец бягучай пяцігодкі і на наступную Раман Галоўчанка назваў фарсіраванае індустрыяльнае развіццё. «Эканоміка на працягу найбліжэйшых гадоў будзе аб'ектыўна адчуваць дэфіцыт кадраў. Рашэнне толькі адно — павышэнне прадукцыйнасці працы і мадэрнізацыя прамысловасці. Што для нас стратэгія развіцця прамысловасці? Простыя рэчы — выручка, сабекошт, якасць, продажы, кадры і стварэнне новых вытворчасцяў высокіх тэхналагічных перадаўляў», — адзначыў ён.

Раман Галоўчанка раскажаў, якія кірункі развіцця прамысловасці ўрад бачыць да 2030 года. Першы — мікраэлектронная прамысловасць. Другі — вытворчасць электратранспарту. Раман Галоўчанка нагадаў, што ідзе рэалізацыя пілотных праектаў у Шклоўскім і Жодзінскім раёнах. На чарзе Наваполацк і далей па краіне. Па словах прэм'ер-міністра, усе планы, якія стаяць перад прамысловасцю, зразумелыя. Задача адна — іх рэалізаваць. Пры гэтым найважнейшым пытаннем застаецца якасць прадукцыі.

Зроблена нямала, але гэтага недастаткова

Падводзячы вынікі нарады, Аляксандр Лукашэнка растлумачыў сваю пазіцыю, якая ў некаторых момантах можа падацца нават жорсткай: «Час няпросты, і тое, што мы сёння ў такім ключы абмяркоўваем задачы на перспектыву (практычныя, стратэгічныя), сведчыць аб тым, што зроблена нямала. І я вам удзячны за тое, што зроблена. Усім тым, хто дадаваў у гэты час. Але сутнасць у тым, што зроблена мала. Усё, што мы дасягнулі, — дзякуй, добра. Але гэта вельмі нядосыць». Ён зазначыў, што адказныя асобы мала абмяркоўваюць праблемы, якія павінны вырашаць.

«Усе патрабавалі больш паўнамоцтваў, вось вам паўнамоцтвы, дзейнічайце, эканоміка ў вашых руках — тых, хто сядзіць тут і ва ўрадзе. Плюс іншыя сектары (прадстаўнікі, кіраўнікі сельскай гаспадаркі і іншых). Дзейнічайце!» — заклікаў ён.

Прэзідэнт прызнаў, што на знешніх рынках працаваць няпроста. Сёння ў прынцыпе няма свабодных рынкаў, усюды вялікая канкурэнцыя.

Асабліваю ўвагу Аляксандр Лукашэнка звярнуў на праблему пасрэдніцтва. Ён даручыў запланаваць і падрыхтаваць нараду на ўзроўні Прэзідэнта па ліквідацыі пасрэдніцтва. Ён раскажаў, што нядаўна гутарыў з адным з аграрыяў, і аказалася, што той закупляе хімікаты, насенне і іншае ў Расіі. У Беларусі, паводле яго слоў, усё гэта таксама ёсць, але з-за пасрэднікаў кошт у тры разы вышэйшы. «Недзе немагчыма абысціся без гэтых пасрэднікаў, — заўважыў Прэзідэнт. — Няхай міністр прыме рашэнне, ён будзе несці адказнасць. Ці ён нейкую сістэму празрыстую ўсталюе, каб мы бачылі, што там адбываецца».

«Мы з вамі правялі сур'ёзную размову прыкладна па ўсіх праблемах, якія сёння стаяць перад прамысловымі прадпрыемствамі. Кожны з нас павінен бачыць мэту, заданне, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Я агітую за тое, што разумна, не спяшаючыся трэба вярнуцца да канкрэтных вытворчых заданняў, хоць мы ніколі, у вялікім сэнсе слова, ад гэтага не адыходзілі. Але недзе ўсё гэта закінулі, выкінулі. Таму павінны быць канкрэтыя задачы».

Валерыя СЦЯЦКО.